

Projekt ustawy o Sądzie Najwyższym (styczeń 2026 r.)

Ustawa z dnia (...) o Sądzie Najwyższym

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

§ 1. Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w celu zapewnienia zgodności z Konstytucją, prawem międzynarodowym i ustawami oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych.

§ 2. Sąd Najwyższy sprawuje wymiar sprawiedliwości przez:

- 1) rozpoznawanie skarg kasacyjnych, kasacji, środków odwoławczych i innych środków zaskarżenia;
- 2) podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne;
- 3) rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach, w szczególności spraw dyscyplinarnych.

§ 3. Do zadań Sądu Najwyższego należy również:

- 1) rozpoznawanie protestów wyborczych oraz stwierdzanie ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz rozpoznawanie protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzanie ważności referendum;
- 2) opiniowanie projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których działają i orzekają sądy, a także projektów innych ustaw w zakresie, w którym uzna to za celowe;

3) wykonywanie innych zadań określonych w ustawach.

§ 4. Sąd Najwyższy podejmuje działania w celu popularyzowania historii polskiego sądownictwa i ochrony materialnego dziedzictwa wymiaru sprawiedliwości.

Art. 2.

Sąd Najwyższy ma siedzibę w Warszawie.

Art. 3.

§ 1. Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, mając na uwadze sprawne i efektywne wykonywanie zadań Sądu Najwyższego, ustala w drodze uchwały liczbę stanowisk sędziiego Sądu Najwyższego. Liczba ta nie może być mniejsza niż 90 i większa niż 120.

§ 2. Sąd Najwyższy dzieli się na Izby:

- 1) Cywilną;
- 2) Karną;
- 3) Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych.

§ 3. W izbach Sądu Najwyższego mogą być tworzone wydziały.

§ 4. Wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, zasady wewnętrznego postępowania, w tym zasady przydziału spraw, wyznaczania kolegialnych składów orzekających, także w drodze losowania, a ponadto, sposób tworzenia, przetwarzania, przechowywania i niszczenia akt, a także szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów sędziiego Sądu Najwyższego, określa regulamin Sądu Najwyższego, uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

§ 5. Regulamin Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 4.

§ 1. Do właściwości Izby Cywilnej należą sprawy z zakresu prawa cywilnego, gospodarczego, rodzinnego i opiekuńczego oraz sprawy dotyczące rejestracji przedsiębiorców i rejestracji zastawów.

§ 2. Do właściwości Izby należą także skargi dotyczące przewlekłości postępowania w tych sprawach przed sądem apelacyjnym oraz skargi dotyczące przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach wymienionych w art. 6 § 1.

Art. 5.

§ 1. Do właściwości Izby Karnej należą sprawy rozpoznawane na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37), ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2023 r. poz. 654 i 818), ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2022 r. poz. 1124 oraz z 2023 r. poz. 1963), oraz inne sprawy, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, w tym sprawy dyscyplinarne i sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów Sądu Najwyższego, sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, a także sprawy podlegające orzecznictwu sądów wojskowych.

§ 2. Do właściwości Izby należą także skargi dotyczące przewlekłości postępowania w tych sprawach przed sądem apelacyjnym.

Art. 6.

§ 1. Do właściwości Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych należą sprawy z zakresu prawa pracy, ubezpieczeń społecznych i sprawy publiczne, w tym sprawy z zakresu zamówień publicznych oraz sprawy rejestrowe, z wyłączeniem spraw dotyczących rejestracji przedsiębiorców i rejestracji zastawów, a także sprawy z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz z zakresu praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, jak również sprawy z zakresu regulacji energetyki, telekomunikacji i poczty, transportu kolejowego oraz z zakresu regulacji rynku wodno-kanalizacyjnego.

§ 2. Do właściwości Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych należy także rozpoznawanie:

- 1) protestów wyborczych i protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzanie ważności wyborów i referendum, a także spraw, w których złożono środki odwoławcze od uchwał Państwowej Komisji Wyborczej;
- 2) odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w przypadkach przewidzianych w przepisach szczególnych;
- 3) spraw, w których złożono odwołanie od decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;

- 4) spraw, w których złożono odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15;
- 5) spraw, w których wniesiono apelację od decyzji administracyjnej Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022, o której mowa w art. 36 pkt 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022 (Dz. U. z 2024 r. poz. 548);
- 6) spraw z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku;
- 7) skarg dotyczących przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym w sprawach wymienionych w art. 6 § 1;
- 8) skarg dotyczących przewlekłości postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach wymienionych w art. 4 § 1 oraz w sprawach wymienionych w art. 5 § 1;
- 9) innych spraw z zakresu prawa publicznego niezastrzeżonych do właściwości innych izb Sądu Najwyższego.

Art. 7.

W przypadku gdy Prezes Sądu Najwyższego uzna, że sprawa nie należy do właściwości izby, której pracą kieruje, przekazuje sprawę do właściwej izby. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą izby, do której sprawa została przekazana, uznając, że izba ta nie jest właściwa do jej rozpoznania, zwraca się do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o wskazanie właściwej izby.

Art. 8.

§ 1. Projekt dochodów i wydatków Sądu Najwyższego, w brzmieniu uchwalonym przez Kolegium Sądu Najwyższego, minister właściwy do spraw finansów publicznych włącza do projektu budżetu państwa.

§ 2. W zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 9.

§ 1. Sąd Najwyższy wydaje zbiór swoich orzeczeń.

§ 2. Nazwa „Orzecznictwo Sądu Najwyższego” z oznaczeniem odpowiedniej izby podlega ochronie prawnej.

§ 3. Orzeczenia Sądu Najwyższego są publikowane wraz z uzasadnieniem w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego. Z orzeczeniem lub jego uzasadnieniem publikuje się również zgłoszone zdanie odrębne wraz z jego uzasadnieniem.

§ 4. Szczegółowe zasady publikowania orzeczeń Sądu Najwyższego w Biuletynie Informacji Publicznej określa regulamin Sądu Najwyższego.

Art. 10.

§ 1. Sąd Najwyższy jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w postępowaniach sądowych.

§ 2. Do przetwarzania danych osobowych w postępowaniach sądowych przepisów art. 15, art. 16 – w zakresie, w jakim przepisy szczególne przewidują odrębny tryb sprostowania – oraz art. 18 i art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, ze zm., zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2016/679”), nie stosuje się.

§ 3. W związku z przetwarzaniem danych osobowych w postępowaniach sądowych wykonanie obowiązków, o których mowa w art. 13 rozporządzenia 2016/679, następuje przez umieszczenie informacji określonych w art. 13 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej oraz w widocznym miejscu w budynku Sądu Najwyższego.

§ 4. Nadzór nad przetwarzaniem danych osobowych przez Sąd Najwyższy w postępowaniach sądowych sprawuje Krajowa Rada Sądownictwa.

Art. 11.

§ 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 334).

§ 2. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do pracowników Sądu Najwyższego niebędących sędziami stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1917 ze zm.), a w sprawach nieuregulowanych także w tej ustawie – przepisy ustawy – Kodeks pracy, z tym że do asystentów sędziego Sądu Najwyższego stosuje się w pierwszej kolejności odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 334).

Rozdział 2

Organy Sądu Najwyższego

Art. 12.

Organami Sądu Najwyższego są Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Sądu Najwyższego, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 13.

§ 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na sześcioletnią kadencję spośród dwóch kandydatów, będących sędziami Sądu Najwyższego w stanie czynnym, przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego może być powołany tylko na jedną kadencję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Kadencja Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego ustaje wraz z jej upływem, a także przed jej upływem gdy nastąpi wygaśnięcie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego, przeniesienie w stan spoczynku, przejście w stan spoczynku lub zrzeczenie się stanowiska Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie powoła Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od przedstawienia przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego dwóch kandydatów na to stanowisko, prawa i obowiązki Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wykonuje do chwili objęcia stanowiska Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego sędzia starszy służbą w Sądzie Najwyższym spośród kandydatów przedstawionych Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego na stanowisko Pierwszego

Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 14.

§ 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje pracą Sądu Najwyższego, reprezentuje Sąd Najwyższy, przedstawia opinie o projektach ustaw, o których mowa w art. 1 § 3 pkt 3, oraz wykonuje inne czynności określone w ustawach i regulaminie Sądu Najwyższego.

§ 2. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego powołuje i odwołuje przewodniczących wydziałów w izbach Sądu Najwyższego na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego. Wniosek Prezesa Sądu Najwyższego co do powołania kandydata na przewodniczącego wydziału w izbie Sądu Najwyższego i odwołania przewodniczącego wydziału w izbie wymaga zasięgnięcia opinii zgromadzenia sędziów izby.

Art. 15.

§ 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego projekt informacji o działalności Sądu Najwyższego oraz o wynikających z niej istotnych problemach. Przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego informację Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmowi i Senatowi. Głosowania w sprawie informacji nie przeprowadza się.

§ 2. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia Sejmowi, Senatowi oraz Ministrowi Sprawiedliwości uwagi o stwierdzonych nieprawidłowościach lub lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne do zapewnienia praworządności, sprawiedliwości społecznej i spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem wiążącego Rzeczpospolitą Polską prawa międzynarodowego i prawa stanowionego przez organizacje międzynarodowe, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej wynika, że prawo to stosuje się bezpośrednio.

Art. 16.

§ 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego dokonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.

§ 2. Do dokonywania czynności, o których mowa w § 1, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może upoważnić inną osobę.

Art. 17.

§ 1. W czasie nieobecności Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zastępuje go wyznaczony przez niego Prezes Sądu Najwyższego, a w wypadku braku wyznaczenia – Prezes Sądu Najwyższego najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

§ 2. W przypadku ustania kadencji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego jego prawa i obowiązki wykonuje, z zastrzeżeniem art. 13 § 3, Prezes Sądu Najwyższego najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Prezes Sądu Najwyższego wykonujący prawa i obowiązki Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego niezwłocznie zwołuje Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego w celu dokonania wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 18.

W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym Sąd Najwyższy reprezentuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub wyznaczona przez niego osoba, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 19.

§ 1. Prezesi Sądu Najwyższego kierują pracą izb Sądu Najwyższego.

§ 2. Prezes Sądu Najwyższego jest powoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na czteroletnią kadencję spośród dwóch kandydatów, będącymi sędziami Sądu Najwyższego w stanie czynnym, przedstawionych przez zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie powoła Prezesa Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od przedstawienia przez zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego dwóch kandydatów na to stanowisko, prawa i obowiązki Prezesa Sądu Najwyższego wykonuje, do chwili objęcia stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego, sędzia starszy służbą w Sądzie Najwyższym spośród kandydatów

przedstawionych Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego może być powołany najwyżej na dwie kadencje Prezesa Sądu Najwyższego. Kadencja Prezesa Sądu Najwyższego ustaje wraz z jej upływem, a także przed jej upływem gdy nastąpi wygaśnięcie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego, usunięcie z zajmowanej funkcji, przeniesienie w stan spoczynku, przejście w stan spoczynku lub zrzeczenie się stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 20.

§ 1. W czasie nieobecności Prezesa Sądu Najwyższego zastępuje go wyznaczony przez niego sędzia, a w wypadku braku wyznaczenia – sędzia w izbie, którą kieruje Prezes, najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

§ 2. W przypadku ustania kadencji Prezesa Sądu Najwyższego jego prawa i obowiązki wykonuje, z zastrzeżeniem art. 18 § 3, sędzia w izbie Sądu Najwyższego, którą kieruje Prezes, najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Art. 21.

Samorząd stanowią wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego w stanie czynnym. W skład samorządu nie wchodzi sędziowie delegowani do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

Art. 22.

Organami samorządu są: Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 23.

Do kompetencji Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego należy:

- 1) uchwalanie regulaminu Sądu Najwyższego, regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i Prezesa Sądu Najwyższego oraz regulaminu opiniowania kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;

- 2) dokonywanie wyboru dwóch kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego spośród sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym i podejmowanie uchwały o ich przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) opiniowanie kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;
- 4) rozpatrywanie i przyjmowanie projektu informacji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o działalności Sądu Najwyższego oraz o wynikających z niej istotnych problemach;
- 5) podejmowanie uchwał w innych ważnych sprawach dotyczących Sądu Najwyższego, sędziów Sądu Najwyższego oraz funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości;
- 6) rozpatrywanie innych spraw z inicjatywy Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego lub co najmniej dziesięciu sędziów Sądu Najwyższego;
- 7) dokonywanie wyboru Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępcy.

Art. 24.

§ 1. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego zwołuje, nie rzadziej niż dwa razy do roku, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego z własnej inicjatywy, a także na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego lub grupy co najmniej dziesięciu sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Jeżeli o zwołanie Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego zwróci się Prezes Sądu Najwyższego lub grupa co najmniej dziesięciu sędziów Sądu Najwyższego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zwołuje Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego na dzień przypadający nie później niż w ciągu 21 dni od wpływu wniosku. W razie bezskutecznego upływu terminu Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego zwołuje Prezes Sądu Najwyższego lub sędzia najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego spośród wnioskujących o zwołanie zgromadzenia.

§ 3. O terminie Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego zawiadamia się sędziów z co najmniej 2-tygodniowym wyprzedzeniem. Zawiadomienie powinno obejmować planowany porządek obrad.

Art. 25.

§ 1. Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego przewodniczy Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 2. Do podjęcia uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego wymagana jest obecność co najmniej $\frac{2}{3}$ wszystkich sędziów oraz $\frac{1}{2}$ sędziów każdej z izb. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

§ 3. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w art. 23 pkt 2–3, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego.

Art. 26.

§ 1. Do kompetencji zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego należy:

- 1) rozpatrywanie i przyjmowanie corocznego projektu informacji o działalności izby i istotnych problemach wynikających z orzecznictwa izby;
- 2) dokonywanie wyboru dwóch kandydatów na stanowisko Prezesa Sądu Najwyższego spośród sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym zajmujących stanowisko w izbie i podejmowanie uchwały o ich przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) opiniowanie kandydatów na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w danej izbie;
- 4) opiniowanie kandydatów na stanowiska przewodniczących wydziałów w izbie przedstawionych przez Prezesa Sądu Najwyższego i wniosków Prezesa Sądu Najwyższego o odwołanie przewodniczących wydziałów w izbie;
- 5) wyrażanie opinii w sprawie przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego na stanowisko sędziego w innej izbie;
- 6) dokonywanie wyboru dwóch członków oraz zastępcy członka Kolegium Sądu Najwyższego;
- 7) rozpatrywanie innych problemów dotyczących działania izby.

§ 2. Zgromadzeniu sędziów izby Sądu Najwyższego przewodniczy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 3. Zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego zwołuje, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, Prezes Sądu Najwyższego z własnej inicjatywy, a także na wniosek grupy co najmniej pięciu sędziów Sądu Najwyższego zajmujących stanowisko w danej izbie. Przepisy art. 24 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio, z tym że w razie bezskutecznego

upływu terminu zgromadzenie sędziów izby Sądu Najwyższego zwołuje sędzia najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w danej izbie spośród wnioskujących o zwołanie zgromadzenia.

§ 4. Przepisy art. 25 § 2 i 3 stosuje się odpowiednio, z tym że głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w § 1 pkt 2–6.

Art. 27.

§ 1. Kolegium Sądu Najwyższego tworzą: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezesi Sądu Najwyższego oraz sędziowie wybrani po dwóch przez zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego na 3-letnią kadencję. W posiedzeniach Kolegium mogą brać udział wybrani przez zgromadzenia sędziów Izb zastępcy członków Kolegium. Prawo do głosowania nad uchwałami przysługuje wyłącznie członkom Kolegium, z zastrzeżeniem § 2.

§ 2. W przypadku nieobecności na posiedzeniu Kolegium członka Kolegium wybranego przez zgromadzenie sędziów Izby, zastępcy członka Kolegium wybranemu przez zgromadzenie sędziów tej Izby przysługują prawa członka Kolegium.

§ 3. Kadencja członków Kolegium wybranych przez zgromadzenia sędziów Izb jest wspólna. W razie wygaśnięcia mandatu członka Kolegium wybranego przez zgromadzenie sędziów Izby, mandat członka Kolegium tej Izby obejmuje z dniem następnym po wygaśnięciu mandatu zastępca członka Kolegium wybrany uprzednio przez zgromadzenie sędziów tej Izby. Kadencja tego członka Kolegium upływa z ostatnim dniem kadencji członków Kolegium wybranych przez zgromadzenia sędziów Izb.

§ 4. Przewodniczącym Kolegium Sądu Najwyższego jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zwołuje Kolegium Sądu Najwyższego z własnej inicjatywy, w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał, a także na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego lub co najmniej 1/5 członków Kolegium.

§ 6. Jeżeli z wnioskiem o zwołanie Kolegium Sądu Najwyższego zwróci się Prezes Sądu Najwyższego lub co najmniej 1/5 członków Kolegium, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zwołuje Kolegium na dzień przypadający nie później niż w ciągu 14 dni od wpływu wniosku. W razie bezskutecznego upływu terminu Kolegium zwołuje Prezes Sądu Najwyższego lub członek Kolegium najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego spośród wnioskujących o zwołanie Kolegium.

§ 7. Uchwały Kolegium Sądu Najwyższego zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 2/3 członków Kolegium. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

§ 8. W uzasadnionych przypadkach posiedzenie i głosowanie Kolegium Sądu Najwyższego może nastąpić z wykorzystaniem urządzeń umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

Art. 28.

§ 1. Kolegium Sądu Najwyższego zajmuje stanowisko w sprawach związanych z działalnością Sądu Najwyższego i dotyczących sędziów Sądu Najwyższego oraz współdziała z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego w zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania Sądu Najwyższego.

§ 2. Do kompetencji Kolegium Sądu Najwyższego należy w szczególności:

- 1) ustalanie liczby stanowisk sędziowskich w izbach Sądu Najwyższego oraz liczby wolnych stanowisk sędziowskich w izbach Sądu Najwyższego;
- 2) monitorowanie potrzeb w zakresie liczby stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym i, w razie potrzeby, występowanie do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie wniosku, o którym mowa w art. 3 § 1 zdanie pierwsze;
- 3) ustalanie podziału czynności w Sądzie Najwyższym;
- 4) monitorowanie obciążenia wpływem spraw izb Sądu Najwyższego oraz stopnia obciążenia zadaniami sędziów Sądu Najwyższego orzekających w poszczególnych izbach;
- 5) opiniowanie zarządzeń Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego dotyczących wewnętrznej struktury organizacyjnej Sądu Najwyższego w zakresie nieuregulowanym w Regulaminie Sądu Najwyższego;
- 6) rozpatrywanie odwołań od rozstrzygnięć Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w przypadkach określonych w ustawie;
- 7) opiniowanie projektów regulaminów, o których mowa w art. 23 pkt 1, projektu regulaminu organizacyjnego Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, a także zarządzeń Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych jednostek administracyjnych w Sądzie Najwyższym;
- 8) opiniowanie kandydatów na Prezesów Sądu Najwyższego oraz na Dyrektora

Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa;

9) ustalanie liczby radców Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego;

10) ustalanie liczby stanowisk asystentów w Sądzie Najwyższym oraz określenie sposobu przeprowadzenia konkursu na stanowisko asystenta;

11) opiniowanie kandydatów na stanowiska kierownicze w jednostkach administracyjnych Sądu Najwyższego;

12) uchwalanie regulaminu Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego;

13) uchwalanie projektu dochodów i wydatków Sądu Najwyższego;

§ 3. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia członkom Kolegium Sądu Najwyższego opinie, o których mowa w art. 1 § 3 pkt 2, niezwłocznie po ich sporządzeniu.

Rozdział 3

Nawiązanie, zmiana i ustanie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego

Art. 29.

§ 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w terminie trzech miesięcy od dnia przedstawienia wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 2. W razie bezczynności Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej kandydatowi, wobec którego Krajowa Rada Sądownictwa podjęła prawomocną uchwałę zawierającą wniosek o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, przysługuje skarga, o której mowa w art. 3 § 2 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023 r. poz. 1634), przy czym nie stosuje się przepisu art. 154 § 2 tej ustawy.

Art. 30.

§ 1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego może być powołany ten, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych, a także nie był prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończył jednolite wyższe studia magisterskie na kierunku „prawo” w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub ukończył zagraniczne studia prawnicze, odpowiadające jednolitym studiom magisterskim na kierunku „prawo” i uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy prawniczej i doświadczenia zawodowego;
- 5) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, w szczególności nie cierpi na chorobę psychiczną lub inne zakłócenia czynności psychicznych ograniczające sprawność umysłową lub mogące negatywnie wpłynąć na zdolność do pełnienia obowiązków, a także nie jest uzależniony od alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 6) ma co najmniej piętnastoletni staż na stanowisku sędziego, wliczając okres pełnienia stanowiska asesora sądowego;
- 7) nie pełnił służby, nie pracował ani nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz.U. z 2023 r., poz. 102);
- 8) w okresie co najmniej 5 lat przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie nie sprawował urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, mandatu posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, mandatu radnego w organach stanowiących samorządu terytorialnego lub nie pełnił funkcji członka Rady Ministrów, sekretarza stanu, podsekretarza stanu, pełnomocnika rządu lub w organach wykonawczych samorządu terytorialnego.
- 9) w okresie co najmniej 5 lat przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie nie był członkiem partii politycznej.

§ 2. Wymagania, o których mowa w § 1 pkt 6, nie dotyczą osoby, która:

- 1) łącznie przez co najmniej 15 lat sprawowała urząd sędziego, prokuratora, Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej lub jej wiceprezesa, pełniła funkcję

radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej lub wykonywała w Polsce zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza;

2) posiada tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki prawne i łącznie przez co najmniej 5 lat sprawowała urząd sędziego, prokuratora, Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej lub jej wiceprezesa, pełniła funkcję radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej lub wykonywała w Polsce zawód adwokata, radcy prawnego lub notariusza;

§ 3. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego może być powołany ten, kto zajmował jedno ze stanowisk określonych w § 1 pkt 6 lub § 2 w okresie dwóch lat bezpośrednio przed zgłoszeniem na wolne stanowisko sędziowskie.

§ 4. Wymagania, o których mowa w § 1 pkt 7, stosuje się do osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.

Art. 31.

§ 1. Kandydatury na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego są rozpatrywane w postępowaniu konkursowym, które toczy się przed organami Sądu Najwyższego oraz Krajową Radą Sądownictwa.

§ 2. Celem postępowania konkursowego jest wyłonienie kandydatów o najwyższym poziomie wiedzy prawniczej, najwyższych kwalifikacjach etycznych i najlepszych predyspozycjach osobowościowych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

Art. 32.

§ 1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego niezwłocznie obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o wolnych stanowiskach sędziowskich w Sądzie Najwyższym, wskazując izbę Sądu Najwyższego, w której możliwe jest objęcie wolnego stanowiska lub stanowisk.

§ 2. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, może zgłosić swoją kandydaturę w konkursie na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w ciągu miesiąca od obwieszczenia, o którym mowa w § 1.

§ 3. Kandydaturę zgłasza się Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przez złożenie karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego we wskazanej w obwieszczeniu izbie.

§ 4. Do karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego

kandydat może dołączyć także inne dokumenty popierające jego kandydaturę, w szczególności opinie i rekomendacje.

§ 5. Do karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego kandydat dołącza ponadto:

- 1) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą osoby kandydata i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, chyba że kandydatem jest sędzia lub prokurator;
- 2) jeżeli kandydat jest urodzony przed dniem 1 sierpnia 1972 r. – złożone w postaci papierowej oświadczenie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2023 r., poz. 342 ze zm.), albo informację, o której mowa w art. 7 ust. 3a tej ustawy.

§ 6. Jeżeli zgłoszenie na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie spełnia wymagań formalnych, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wzywa kandydata do jego uzupełnienia w terminie 7 dni.

§ 7. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego pozostawia bez rozpoznania kandydaturę zgłoszoną po upływie terminu, nieuzupełnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 30 § 1 pkt 1, 3, 5-9 oraz § 2–4. Na postanowienie o pozostawieniu kandydatury bez rozpoznania kandydatowi przysługuje odwołanie do Kolegium Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od jego doręczenia.

§ 8. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego po stwierdzeniu spełnienia przez kandydata warunków określonych w art. 30 § 1 pkt 1, 3, 5-9 oraz § 2–4 zarządza, w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od dnia zgłoszenia, dokonanie oceny kwalifikacji kandydata przez co najmniej dwóch wyznaczonych sędziów lub sędziów w stanie spoczynku z tej Izby Sądu Najwyższego, w której kandydat zamierza objąć stanowisko. Zarządzenie podlega opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej. Po sporządzeniu ocen przez wyznaczonych sędziów Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia kandydaturę wraz z oceną kwalifikacji właściwej izbie Sądu Najwyższego, która wysłuchuje kandydata na posiedzeniu zgromadzenia sędziów izby, ze szczególnym uwzględnieniem okoliczności decydujących o spełnieniu kryteriów, o których mowa w art. 30 § 1 pkt 2 i 4. Jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, wysłuchanie wszystkich kandydatów odbywa się na tym samym posiedzeniu.

§ 9. Po wysłuchaniu kandydata przez zgromadzenie sędziów izby Pierwszy Prezes

Sądu Najwyższego ustala termin Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, które wysłuchuje kandydata i rozpatruje kandydaturę. Jeżeli na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, wysłuchanie kandydatów i rozpatrzenie wszystkich kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu.

§ 10. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego przeprowadza głosowanie osobno nad każdą ze zgłoszonych kandydatur. Po przeprowadzeniu głosowania Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przekazuje Krajowej Radzie Sądownictwa listę kandydatów wraz z protokołem głosowania.

§ 11. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego określa wzór karty zgłoszenia na wolne stanowisko sędziego w Sądzie Najwyższym i zakres zawartych w niej informacji, mając na względzie ustawowe warunki stawiane kandydatom do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego i możliwość ich weryfikacji przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 12. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prowadzi i aktualizuje listę sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, którzy wyrazili zgodę na sporządzanie ocen kwalifikacyjnych kandydatów na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Listę prowadzi się z podziałem na poszczególne Izby Sądu Najwyższego i każdorazowo podlega ona opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej. Sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku zgodę, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, wyraża dokonując pisemnego zgłoszenia Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego; zgoda może być w każdym czasie cofnięta.

§ 13. Sędziemu Sądu Najwyższego w stanie spoczynku wyznaczonemu przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do dokonania oceny kwalifikacji kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przysługuje za sporządzenie każdej oceny kwalifikacyjnej wynagrodzenie w formie dodatku funkcyjnego.

Art. 33.

Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz małżonkowie nie mogą zajmować stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w tej samej izbie, brać udziału w jednym składzie orzekającym, z zastrzeżeniem składu połączonych izb i pełnego składu Sądu Najwyższego, ani też bezpośrednio podlegać sobie służbowo.

Art. 34.

§ 1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu powołania.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego powinien zgłosić się w Sądzie Najwyższym w celu objęcia stanowiska w ciągu 14 dni od dnia doręczenia aktu powołania.

§ 3. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia stanowiska w terminie określonym w § 2 powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 4. Na postanowienie stwierdzające utratę mocy powołania zainteresowanemu przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od doręczenia postanowienia.

Art. 35.

§ 1. Przy powołaniu sędziego Sądu Najwyższego składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście jako sędzia Sądu Najwyższego służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg”.

§ 2. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

Art. 36.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego obejmuje stanowisko w izbie, w której ubiegał się o wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, wskazanej w uchwale Krajowej Rady Sądownictwa obejmującej wniosek, o którym mowa w art. 29 § 1 (miejsce służbowe sędziego Sądu Najwyższego).

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego może zostać przeniesiony na stanowisko w innej izbie wyłącznie na jego wniosek lub za jego zgodą. O przeniesieniu sędziego Sądu Najwyższego na stanowisko w innej izbie na jego wniosek lub za jego zgodą decyduje w drodze uchwały Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego złożony po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego i

zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego, w której sędzia zamierza objąć stanowisko oraz zgromadzenia sędziów izby Sądu Najwyższego, w której sędzia pełni stanowisko.

§ 3. Z ważnych powodów sędzia Sądu Najwyższego, za jego zgodą, po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego, może zostać wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do orzekania na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, w innej izbie. Wyznaczając sędziego Sądu Najwyższego, za jego zgodą, do orzekania w innej izbie, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego uwzględnia przedmiot spraw należących do właściwości izby, w której sędzia Sądu Najwyższego zajmuje stanowisko, oraz izby, w której sędzia Sądu Najwyższego będzie orzekał w okresie wyznaczenia. W okresie wyznaczenia do orzekania w innej izbie sędziemu Sądu Najwyższego nie przydziela się spraw w izbie, w której sędzia zajmuje stanowisko. Sprawy przydzielone sędziemu Sądu Najwyższego w okresie wyznaczenia do orzekania w innej izbie i w tym okresie niezakończone, przydziela się niezwłocznie sędziom orzekającym w tej izbie.

§ 4. W razie niemożności utworzenia składu orzekającego albo z innych ważnych powodów sędzia Sądu Najwyższego może zostać wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do wzięcia udziału w rozpoznaniu określonej sprawy w innej izbie Sądu Najwyższego. Wyznaczenie sędziego Sądu Najwyższego do wzięcia udziału w rozpoznaniu określonej sprawy w innej izbie Sądu Najwyższego następuje w drodze losowania.

Art. 37.

§ 1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego wygasa w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) zrzeczenia się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego lub statusu sędziego w stanie spoczynku;
- 3) utraty obywatelstwa polskiego;
- 4) stwierdzenia, że pełnił służbę, pracował lub był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 5) złożenia sędziego Sądu Najwyższego z urzędu.

§ 2. Oświadczenie o zrzeczeniu się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego lub statusu sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku sędzia Sądu Najwyższego składa na piśmie Krajowej Radzie Sądownictwa za pośrednictwem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Z zastrzeżeniem art. 38 § 1, zrzeczenie wywołuje skutek określony w § 1 po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia oświadczenia Krajowej Radzie Sądownictwa, chyba że na wniosek sędziego Krajowa Rada Sądownictwa określi inny termin. O zrzeczeniu się pełnienia urzędu przez sędziego Sądu Najwyższego Krajowa Rada Sądownictwa zawiadamia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. O powstaniu okoliczności, o których mowa w § 1 pkt 3–4, sędzia Sądu Najwyższego, którego dotyczy dana okoliczność, niezwłocznie informuje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za pośrednictwem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Jeżeli okoliczność dotyczy Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego informuje o niej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. Wygaśnięcie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego i datę wygaśnięcia tego stosunku na skutek okoliczności, o których mowa w § 1 pkt 3–4, stwierdza w drodze postanowienia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie później niż w terminie miesiąca od uzyskania informacji o powstaniu tych okoliczności.

§ 5. Skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego na postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej składa się w terminie 14 dni od jego doręczenia.

§ 6. Przepis § 1 pkt 4 stosuje się do osób urodzonych przed dniem 1 sierpnia 1972 r.

§ 7. O ostatecznym postanowieniu wydanym na podstawie § 4 Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 38.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego, który zrzeka się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, ma prawo powrócić na poprzednio zajmowane stanowisko sędziego w sądzie, w którym pełnił urząd przed powołaniem do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego. W takim przypadku Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek zainteresowanego złożony w terminie 14 dni od daty złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego przedstawia niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej

wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku – odpowiednio do okoliczności – sędziego sądu powszechnego, sądu wojkowego lub sądu administracyjnego, chyba że zainteresowany nie spełnia warunków powołania do pełnienia tego urzędu. Po powołaniu do pełnienia urzędu sędziemu powracającemu na stanowisko sędziego sądu powszechnego, sądu wojkowego lub sądu administracyjnego wyznacza się poprzednio zajmowane miejsce służbowe, niezależnie od liczby stanowisk sędziowskich w danym sądzie.

§ 2. Jeżeli sędzia Sądu Najwyższego, który zrzeka się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, składa wniosek, o którym mowa w § 1 zdanie drugie, zrzeczenie wywołuje skutek z chwilą powołania do pełnienia urzędu na stanowisku – odpowiednio do okoliczności – sędziego sądu powszechnego, sądu wojkowego lub sądu administracyjnego.

§ 3. W razie odmowy przedstawienia przez Krajową Radę Sądownictwa wniosku, o którym mowa w § 1, zainteresowanemu służy odwołanie do Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od doręczenia uchwały.

§ 4. Odwołanie, o którym mowa w § 3, służy także w razie bezczynności Krajowej Rady Sądownictwa. Uwzględniając odwołanie Sąd Najwyższy zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa do przedstawienia wniosku, o którym mowa w § 1 i stwierdza, czy bezczynność miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Art. 39.

Złożenie sędziego Sądu Najwyższego z urzędu następuje w razie:

- 1) prawomocnego orzeczenia przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego;
- 2) prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu.

Art. 40.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że nie później niż na 6 miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego. W takim przypadku sędzia Sądu Najwyższego może zajmować stanowisko do ukończenia 72. roku o ile przedstawi zaświadczenia o zdolności ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków sędziego na 6

miesiące przed osiągnięciem 68. roku życia i na sześć miesięcy przed osiągnięciem 70. roku życia.

§ 2. Kobieta będąca sędzią Sądu Najwyższego może przejść w stan spoczynku z dniem ukończenia 60. roku życia, składając oświadczenie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który przekazuje je niezwłocznie Krajowej Radzie Sądownictwa.

§ 3. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenia, o których mowa w §1 i § 2 bezpośrednio Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art. 41.

§ 1. Sędziego Sądu Najwyższego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

§ 2. Z wnioskiem o zbadanie zdolności do pełnienia obowiązków może wystąpić zainteresowany sędzia Sądu Najwyższego oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 3. Od orzeczenia lekarza orzecznika, o którym mowa w § 1, sędziemu Sądu Najwyższego i Kolegium Sądu Najwyższego przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w § 2, w sytuacji gdy z wnioskiem o zbadanie wystąpiło Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 5. W sprawach przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku w sytuacjach, o których mowa w § 1 i § 4, uchwałę podejmuje Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek zainteresowanego sędziego albo Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 6. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach, o których mowa w § 5, zainteresowanemu sędziemu Sądu Najwyższego, a w przypadku gdy z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku wystąpiło Kolegium Sądu Najwyższego także temu Kolegium, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego. Odwołanie wnosi się w terminie miesiąca od doręczenia uchwały.

§ 7. Odwołanie, o którym mowa w § 6, służy także w razie bezczynności Krajowej Rady Sądownictwa. Uwzględniając odwołanie Sąd Najwyższy zobowiązuje Krajową Radę

Sądownictwa do podjęcia uchwały, o której mowa w § 5 i stwierdza, czy beczynność miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Art. 42.

§ 1. Datę przejścia albo przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku stwierdza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 2. Na postanowienie, o którym mowa w § 1, sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od jego doręczenia.

Art. 43.

§ 1. Na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego złożony po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego Krajowa Rada Sądownictwa może delegować na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy, sędziego sądu powszechnego lub wojskowego, który spełnia wymagania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, za jego zgodą, do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

§ 2. Delegowanie następuje po przeprowadzeniu konkursu, w którym może wziąć udział każdy sędzia spełniający wymagania określone w § 1. Przeprowadzając konkurs należy w szczególności uwzględnić okres pełnienia służby sędziowskiej, w tym na zajmowanym stanowisku sędziowskim, doświadczenie w rozpoznawaniu spraw z zakresu właściwości rzeczowej izby, w której sędzia miałby pełnić czynności i osiągnięte wyniki w zakresie orzecznictwa.

§ 3. W okresie delegowania do pełnienia czynności, o których mowa w § 1, do sędziego mają odpowiednio zastosowanie przepisy określające prawa i obowiązki sędziego Sądu Najwyższego z wyłączeniem praw i obowiązków związanych z uczestnictwem w samorządzie sędziowskim i orzekaniem w sprawach dyscyplinarnych. W okresie delegacji sędziemu delegowanemu przysługuje wynagrodzenie sędziego Sądu Najwyższego w stawce podstawowej oraz dodatek za długoletnią pracę. Jeżeli w okresie delegacji sędzia uzyskuje prawo do wypłaty nagrody jubileuszowej, to jej wysokość oblicza się według wynagrodzenia miesięcznego należnego mu na zajmowanym stanowisku służbowym.

§ 4. Liczba sędziów delegowanych do pełnienia czynności sędziowskich w izbie Sądu Najwyższego nie może przekraczać 1/4 liczby stanowisk sędziowskich w tej izbie. Łączna liczba sędziów delegowanych do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie

Najwyższym nie może przekraczać 1/4 liczby stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

Rozdział 4

Obowiązki i prawa sędziego Sądu Najwyższego

Art. 44.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego powinien strzec wartości związanych ze sprawowaniem władzy sądowniczej i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności urzędu lub osłabiać zaufanie do jego bezstronności.

§ 3. Sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany do stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Art. 45.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których poza jawną rozprawą sądową powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko sędziowskie.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu stosunku służbowego.

§ 3. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia Sądu Najwyższego składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości. W tych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, a Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego pełniącego funkcję Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa może zwolnić od obowiązku zachowania tajemnicy Krajowa Rada Sądownictwa.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego nie podlega postępowaniu sprawdzającemu przewidzianemu w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Art. 46.

§ 1. Czas pracy sędziego Sądu Najwyższego określony jest wymiarem jego zadań.

§ 2. Kolegium Sądu Najwyższego, po zasięgnięciu opinii zgromadzeń sędziów izby, może ustalić wymiar zadań sędziego Sądu Najwyższego, o którym mowa w § 1, w okresie rozliczeniowym.

§ 3. Przy ustalaniu wymiaru zadań sędziego Sądu Najwyższego Kolegium Sądu Najwyższego bierze pod uwagę charakter zadań powierzonych sędziemu, stopień ich skomplikowania i nakład pracy potrzebny do ich wykonania, a także wzgląd na równomierny podział spraw między sędziów Sądu Najwyższego.

Art. 47.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może pozostawać w innym stosunku służbowym lub stosunku pracy, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, badawczo-dydaktycznym lub badawczym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego nie może podejmować innego zajęcia, które utrudniałoby pełnienie przez niego obowiązków sędziego Sądu Najwyższego, uchybiałoby godności urzędu lub mogłoby podważać zaufanie do jego bezstronności lub niezawisłości.

§ 3. O zamiarze podjęcia zatrudnienia, o którym mowa w § 1, lub innego zajęcia o charakterze zarobkowym, a także o zamiarze jego kontynuowania w przypadku powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, sędzia Sądu Najwyższego zawiadamia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w terminie 7 dni pisemnie informuje o sprzeciwie, jeżeli uzna, że podjęcie albo kontynuowanie zatrudnienia lub innego zajęcia o charakterze zarobkowym będzie utrudniało pełnienie obowiązków, uchybiało godności urzędu sędziego Sądu Najwyższego lub podważało zaufanie do jego bezstronności lub niezawisłości. W terminie 14 dni od doręczenia decyzji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o sprzeciwie sędzia może odwołać się do Kolegium Sądu Najwyższego, które sprzeciw uchyla albo utrzymuje go w mocy.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego może zawiadomić Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o zamiarze podjęcia lub podjęciu innego zajęcia niż określone w § 3 zdanie pierwsze. W takim przypadku przepis § 3 zdanie drugie i trzecie stosuje się odpowiednio.

§ 5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zawiadamia Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa o zamiarze podjęcia zatrudnienia, o którym mowa w § 1 lub innego

zajęcia o charakterze zarobkowym, a także o zamiarze ich kontynuowania po powołaniu na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa pisemnie informuje o sprzeciwie, jeżeli uzna, że podjęcie albo kontynuowanie zatrudnienia lub innego zajęcia będzie utrudniało pełnienie obowiązków, uchybiało godności urzędu Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego lub podważało zaufanie do jego bezstronności lub niezawisłości. W terminie 14 dni od doręczenia decyzji Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa o sprzeciwie Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa, która sprzeciw uchyla albo utrzymuje go w mocy.

§ 6. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego pełni funkcję Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa, zawiadomienie, o którym mowa w § 5, składa się Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa. Przepisy § 5 zdanie drugie i trzecie stosuje się odpowiednio.

§ 7. Sędzia Sądu Najwyższego nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego;
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni;
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą;
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10% kapitału zakładowego;
- 5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

§ 8. Przez spółkę prawa handlowego rozumie się spółkę handlową, a także inną spółkę, do której stosuje się przepisy prawa handlowego, w tym spółkę według prawa obcego.

§ 9. Wybór lub powołanie do władz spółki, spółdzielni lub fundacji z naruszeniem zakazów określonych w § 7 pkt 1–3 są z mocy prawa nieważne i nie podlegają wpisowi do właściwego rejestru.

§ 10. Przepisy § 1–4 i § 7–9 stosuje się odpowiednio do sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku.

Art. 48.

§ 1. Sędziowie Sądu Najwyższego są obowiązani do składania oświadczeń o stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym zawiera informacje o:

1) wchodzących w skład majątku osobistego sędziego i majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową :

a) zasobach pieniężnych;

b) posiadanych nieruchomościach i tytułach prawnych do ich posiadania;

c) posiadanych rzeczach ruchomych o wartości jednostkowej powyżej 10.000 zł ;

d) posiadanych udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego;

e) posiadanych instrumentach finansowych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 646, 825, 1723 i 1941) innych niż wskazane w pkt 4;

f) wierzytelnościach i zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10.000 zł;

2) dochodach sędziego podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, uzyskanych w okresie roku przed dniem, na który składane jest oświadczenie, o ile ich łączna wartość przekracza 10.000 zł, tytule prawnym do ich uzyskania, z wyłączeniem dochodów uzyskanych w związku z pełnieniem urzędu na stanowisku sędziego;

3) nabytym przez sędziego do majątku osobistego lub majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową albo nabytym przez jego małżonka do majątku wspólnego od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub samorządowej osoby prawnej, mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu;

4) darowiznach uzyskanych przez sędziego do majątku osobistego lub majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową od darczyńców należących do trzeciej grupy podatkowej w rozumieniu ustawy z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 1837 z późn. zm.) o wartości przekraczającej 10.000 zł.

§ 2. Jeżeli w okresie objętym oświadczeniem zostało wszczęte lub toczy się postępowanie o unieważnienie małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o rozwód, separację lub o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami, sędzia ma obowiązek wskazać w oświadczeniu, o którym mowa w § 1 znane mu informacje dotyczące majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową.

§ 3. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w dwóch egzemplarzach Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

§ 4. Analizy danych zawartych w oświadczeniu o stanie majątkowym dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. O stwierdzonych nieprawidłowościach Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zawiadamia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 5. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się w terminie 30 dni od dnia objęcia urzędu sędziego, według stanu na dzień objęcia urzędu, a następnie co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w terminie 30 dni od dnia opuszczenia urzędu sędziego, według stanu na dzień opuszczenia urzędu.

§ 6. Oświadczenie składane w związku z objęciem urzędu sędziego nie zawiera informacji, o których mowa w § 1 pkt 2. Oświadczenie składane w związku z opuszczeniem urzędu sędziego zawiera informacje, o których mowa w § 1 pkt 2, za okres od 1 stycznia roku opuszczenia urzędu do dnia opuszczenia urzędu.

§ 7. Informacje zawarte w oświadczeniu, o którym mowa w § 1, stanowią tajemnicę prawnie chronioną i podlegają ochronie przewidzianej dla informacji niejawnych o klauzuli tajności "zastrzeżone" określonej w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

§ 8. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, przechowuje się przez sześć lat.

§ 9. Jeden egzemplarz oświadczenia o stanie majątkowym Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przekazuje do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania sędziego. Właściwy urząd skarbowy jest uprawniony do analizy danych zawartych w oświadczeniu, w tym również do porównania jego treści z treścią uprzednio złożonych oświadczeń oraz rocznych zeznań podatkowych (PIT). Jeżeli wynik analizy budzi uzasadnione wątpliwości co do legalności pochodzenia majątku ujawnionego w oświadczeniu, urząd skarbowy kieruje sprawę do właściwego postępowania, prowadzonego na podstawie odrębnych przepisów.

§ 10. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 49.

Sędzia Sądu Najwyższego może orzekać wyłącznie w Sądzie Najwyższym.

Art. 50.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może być pozbawiony wolności ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to ujęcia na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie sędziego jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

§ 2. O zatrzymaniu sędziego Sądu Najwyższego niezwłocznie powiadamia się Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

§ 3. Jeżeli wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie dotyczy sędziego Sądu Najwyższego ujętego na gorącym uczynku zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, występku, o którym mowa w art. 177 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383) w związku z art. 178 § 1 tej ustawy, a także w art. 178a § 1 lub 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, i pozostającego nadal zatrzymanym, sąd dyscyplinarny podejmuje uchwałę w przedmiocie wniosku niezwłocznie, nie później niż przed upływem 24 godzin od jego wpływu do sądu dyscyplinarnego. Uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziego jest natychmiast wykonalna.

§ 4. W terminie 7 dni od doręczenia uchwały odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego do odpowiedzialności karnej przysługuje organowi lub osobie, która wniosła o zezwolenie oraz Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sądu Najwyższego zażalenie do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji. W tym samym terminie zainteresowanemu sędziemu przysługuje zażalenie na uchwałę zezwalającą na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

Art. 51.

Sprawy o roszczenia ze stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego lub z nim

związane rozstrzygają sądy pracy.

Art. 52.

§ 1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego stanowi wielokrotność podstawy ustalenia tego wynagrodzenia, z zastosowaniem mnożnika 4,13.

§ 2. Podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1631), z zastrzeżeniem § 3.

§ 3. Jeżeli przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa w § 2, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego – przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w dotychczasowej wysokości.

§ 4. Wynagrodzenie sędziego Sądu Najwyższego określa się w trzech stawkach. Stawka druga stanowi 110% stawki pierwszej, a stawka trzecia 115% stawki pierwszej.

§ 5. Sędzia Sądu Najwyższego, obejmując stanowisko, otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce pierwszej. Po 7 latach pracy wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego podwyższa się do stawki drugiej, zaś po 14 latach pracy wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego podwyższa się do stawki trzeciej.

§ 6. Okresy pracy, o których mowa w § 5, ulegają wydłużeniu o dwa lata w razie ukarania sędziego w tym czasie karą dyscyplinarną inną niż kara upomnienia.

§ 7. W związku z pełnioną funkcją sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje dodatek funkcyjny, którego wysokość ustala się z zastosowaniem mnożników podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego, o której mowa w § 2.

§ 8. Tabelę mnożników służących do ustalenia wysokości dodatków funkcyjnych określa załącznik do ustawy.

Art. 53.

Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje dodatek za długoletnią pracę wynoszący za każdy rok 1% wynagrodzenia zasadniczego, nie więcej jednak niż 20% tego

wynagrodzenia. Do okresu pracy, od którego zależy wysokość dodatku, wlicza się również przypadający przed powołaniem do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego okres stosunku służbowego lub stosunku pracy, jak również okres wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza.

Art. 54.

§ 1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy – 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po 25 latach pracy – 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po 30 latach pracy – 200% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po 35 latach pracy – 250% wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po 40 latach pracy – 350% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po 45 latach pracy – 400% wynagrodzenia miesięcznego.

§ 2. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie okresy służby i zatrudnienia, w tym okres wykonywania zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza, oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

§ 3. Gratyfikację jubileuszową wypłaca się w dniu przejścia sędziego w stan spoczynku, jeżeli w tym dniu sędziemu brakuje do okresu pracy, od którego zależy nabycie prawa do gratyfikacji jubileuszowej, mniej niż dwanaście miesięcy.

Art. 55.

§ 1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje corocznie urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni roboczych.

§ 2. Sędziemu Sądu Najwyższego może być udzielony płatny urlop dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo 6 miesięcy.

§ 3. Urlopu dla poratowania zdrowia udziela Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

§ 4. Od decyzji o odmowie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia odwołanie do Sądu Najwyższego.

§ 5. Z ważnych powodów Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może udzielić sędziemu Sądu Najwyższego, na jego wniosek, urlopu bezpłatnego. Podejmując decyzję o udzieleniu i długości urlopu bezpłatnego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego uwzględnia okoliczności wskazane we wniosku sędziego i dobro

wymiaru sprawiedliwości. Od decyzji o odmowie udzielenia urlopu bezpłatnego sędziemu przysługuje w terminie 14 dni odwołanie do Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 56.

§ 1. W okresie nieobecności z powodu choroby sędziego Sądu Najwyższego otrzymuje 80% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku. Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni. Po upływie roku nieobecności z powodu choroby sędziego otrzymuje 50% wynagrodzenia.

§ 2. Jeżeli nieobecność sędziego Sądu Najwyższego nastąpiła z powodu:

- 1) wypadku przy pracy albo w drodze do pracy lub z pracy albo wypadku w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2025 r. poz. 173 z późn. zm.);
- 2) choroby przypadającej w okresie ciąży;
- 3) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego;
- 4) choroby spowodowanej przez inną osobę w wyniku popełnienia przez nią umyślnego czynu zabronionego, w związku z wykonywaniem czynności sędziego, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ;
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów

– sędzia zachowuje prawo do 100% wynagrodzenia, nie dłużej jednak niż przez okres roku.

§ 3. Do nieobecności sędziego Sądu Najwyższego z powodów, o których mowa w § 2, przepis § 1 zdanie drugie i trzecie stosuje się.

§ 4. W razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn, uprawniających do uzyskania świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, sędziemu Sądowi Najwyższemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego przez okres przewidziany w tych przepisach.

§ 5. Okres nieobecności w pracy z powodu choroby oraz niemożności wykonywania pracy, o której mowa w § 4, stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z

art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 501). Artykuł 6 ust. 2 pkt 1, art. 53 ust. 3 i art. 55a ust. 6 tej ustawy stosuje się odpowiednio.

§ 6. Udokumentowanie okoliczności uregulowanych w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w § 5 następuje przez oświadczenie sędziego, zaś urlopu macierzyńskiego – zaświadczenie lekarskie wystawione na zwykłym druku, określające przewidywaną datę porodu – za okres przed porodem, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopia – za okres po porodzie.

§ 7. Doręczenie zaświadczenia lekarskiego odbywa się przy wykorzystaniu profilu informacyjnego, o którym mowa w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, na zasadach określonych w tej ustawie. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wykorzystuje lub tworzy profil informacyjny płatnika składek, o którym mowa w art. 58 ust. 1 tej ustawy.

§ 8. Wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaświadczenie lekarskie, o którym mowa w art. 55a ust. 7 tej ustawy, zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku w przypadkach, o których mowa w § 5, decyzję, odpis skrócony aktu urodzenia dziecka lub jego kopię, sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany dostarczyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

§ 9. Sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany złożyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego oświadczenie, o którym mowa w § 6 w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

§ 10. Za inną usprawiedliwioną nieobecność w pracy sędziemu Sądowi Najwyższemu przysługuje wynagrodzenie.

§ 11. W przypadkach, w których pracownikom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu przysługują zasiłki niezależnie od prawa do wynagrodzenia, sędziemu Sądowi Najwyższemu przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

Art. 57.

§ 1. W razie ujawnienia u sędziego Sądu Najwyższego choroby, co do której zachodzi

podejrzanie, że powstała w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje sędziego do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu lub na wniosek sędziego. Od orzeczenia lekarza orzecznika sędziemu przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

§ 2. Za chorobę powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami wykonywania czynności sędziego uznaje się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych występujących w miejscu wykonywania czynności sędziego Sądu Najwyższego albo w związku ze sposobem wykonywania czynności sędziego.

§ 3. Koszty badania i wydania orzeczenia przez lekarza orzecznika oraz komisję lekarską Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pokrywa Skarb Państwa ze środków pozostających w dyspozycji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art. 58.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego udziela Sędziemu Sądu Najwyższemu urlopu rehabilitacyjnego na zasadach określonych w art. 94d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334).

Art. 59.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego w stanie czynnym mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych lub organach stanowiących i wykonawczych samorządu terytorialnego, w służbie dyplomatycznej, konsularnej jest obowiązany zrzec się niezwłocznie pełnienia urzędu.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sędziego Sądu Najwyższego obejmującego funkcję w organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską lub funkcję bezpośrednio związaną ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości w sądzie lub trybunale międzynarodowym działającym na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską. W takim przypadku Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego udziela sędziemu Sądu Najwyższego urlopu bezpłatnego na czas sprawowania funkcji. Przepisu art. 47 nie stosuje się.

§ 3. Sędzia Sądu Najwyższego, który zrzekł się pełnienia urzędu z przyczyn określonych w § 1, po upływie okresów wskazanych w art. 30 § 1 pkt 8 i 9 ma prawo

powrotu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza 9 lat.

§ 4. W przypadku przewidzianym w § 3 Krajowa Rada Sądownictwa z inicjatywy zainteresowanego przedstawia niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, chyba że nie spełnia on warunków do powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego. Po powołaniu do pełnienia urzędu sędzia Sądu Najwyższego zajmuje poprzednio zajmowane miejsce służbowe, niezależnie od liczby stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym i liczby stanowisk sędziowskich we właściwej izbie Sądu Najwyższego.

§ 5. W razie odmowy przedstawienia wniosku, o którym mowa w § 4, zainteresowanemu służy odwołanie do Sądu Najwyższego w terminie miesiąca od doręczenia uchwały.

§ 6. Odwołanie, o którym mowa w § 5, służy także w razie bezczynności Krajowej Rady Sądownictwa. Uwzględniając odwołanie Sąd Najwyższy zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa do podjęcia decyzji co do wniosku, o którym mowa w § 4 i stwierdza, czy bezczynność miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa.

Art. 60.

§ 1. Sędziemu Sądu Najwyższego stale zamieszkałemu poza Warszawą przysługuje bezpłatne zakwaterowanie w Warszawie oraz zwrot kosztów przejazdu i dodatek z tytułu rozłąki z rodziną na zasadach określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 26 ust. 2a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2142 i 2203 oraz z 2018 r. poz. 106, 650 i 1000).

§ 2. Świadczenia i należności, o których mowa w § 1, nie przysługują, gdy odległość od miejscowości, w której sędzia Sądu Najwyższego ma miejsce stałego zamieszkania do Warszawy nie przekracza 60 km, chyba że Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego na wniosek sędziego Sądu Najwyższego uzna, że jest to uzasadnione ze względu na zakres obowiązków, warunki dojazdu lub inne szczególne okoliczności dotyczące sędziego. Od decyzji o odmowie przyznania świadczeń i należności, o których mowa w § 1, sędzia Sądu Najwyższego może odwołać się w terminie 14 dni od jej doręczenia do Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 3. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego określi w drodze zarządzenia zasady zapewnienia bezpłatnego zakwaterowania sędziom Sądu Najwyższego stale zamieszkałym poza Warszawą, a także zasady i warunki wypłacania im zwrotu poniesionych kosztów przejazdu, mając na uwadze konieczność zapewnienia sędziom Sądu Najwyższego warunków pracy odpowiadających godności urzędu oraz specyfice i zakresowi ich obowiązków.

Art. 61.

Sędziemu Sądu Najwyższego w stanie spoczynku przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku. Uposażenie to jest waloryzowane w terminach i w wysokości stosownie do zmian wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu Najwyższego czynnych zawodowo.

Art. 62.

Sędziemu Sądu Najwyższego przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia.

Rozdział 5

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 63.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe lub uchybienia godności urzędu (przewinienie dyscyplinarne).

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli okazał się przez nie niegodnym urzędu sędziego.

§ 3. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego czyn, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

§ 4. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie także za wykroczenia, jeżeli ich popełnienie uchybia godności urzędu sędziego.

§ 5. Sędzia Sądu Najwyższego może wyrazić zgodę na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej za wykroczenie, o którym mowa w rozdziale XI ustawy z dnia

20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2023 r. poz. 2119). Wyrażenie zgody następuje w drodze przyjęcia przez sędziego mandatu karnego albo uiszczenia grzywny, w przypadku ukarania mandatem karnym zaocznym, o którym mowa w art. 98 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2023 r. poz. 1124).

§ 6. Wyrażenie przez sędziego Sądu Najwyższego zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej w trybie określonym w § 5 wyłącza odpowiedzialność dyscyplinarną.

Art. 64.

§ 1. Sądem dyscyplinarnym dla sędziów Sądu Najwyższego jest:

- 1) w pierwszej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego;
- 2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie pięciu sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Prawo orzekania w sądzie dyscyplinarnym przysługuje wszystkim sędziom Sądu Najwyższego, z wyjątkiem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego oraz Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcy.

§ 3. Skład sądu dyscyplinarnego wyznacza Kolegium Sądu Najwyższego w drodze losowania z listy sędziów Sądu Najwyższego, z tym że w składzie sądu pierwszej instancji zasiada przynajmniej jeden sędzia stale orzekający w sprawach karnych, pełniąc funkcję przewodniczącego składu, oraz przynajmniej jeden sędzia stale orzekający w sprawach należących do właściwości izby, w której stanowisko zajmuje obwiniony, a w składzie sądu drugiej instancji – przynajmniej dwóch sędziów stale orzekających w sprawach karnych, z których starszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego pełni funkcję przewodniczącego składu i przynajmniej dwóch sędziów stale orzekających w sprawach należących do właściwości izby, w której stanowisko zajmuje obwiniony.

Art. 65.

Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcę wybiera Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego na okres 4 lat.

Art. 66.

§ 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) obniżenie wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego o 5–50% na okres od 6 miesięcy do 2 lat;
- 4) usunięcie z zajmowanej funkcji;
- 5) złożenie sędziego Sądu Najwyższego z urzędu.

§ 2. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 2, pociąga za sobą przez okres 3 lat niemożność udziału w Kolegium Sądu Najwyższego, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz pełnienia funkcji.

§ 3. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 3–4, pociąga za sobą skutki wymienione w § 2 przez okres 5 lat.

§ 4. Wymierzenie kary, o której mowa w § 1 pkt 5, pociąga za sobą utratę możliwości ponownego powołania ukaranego na urząd sędziego.

§ 5. Sąd dyscyplinarny może podać prawomocny wyrok dyscyplinarny do wiadomości publicznej poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej Sądu Najwyższego. Zamieszczeniu podlega sentencja wyroku, z wyłączeniem danych dotyczących tożsamości osoby fizycznej lub innej osoby, jeżeli jest to konieczne dla ochrony słuszych interesów tych osób.

§ 6. W przypadku przewinienia dyscyplinarnego lub wykroczenia mniejszej wagi sąd dyscyplinarny może odstąpić od wymierzenia kary.

Art. 67.

Do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego, z tym że zamiast kar, o których mowa w art. 66 § 1, sąd dyscyplinarny orzeka kary:

- 1) upomnienia;
- 2) nagany;
- 3) obniżenia uposażenia o 5–50% na okres od 6 miesięcy do 2 lat;
- 4) zawieszenia podwyższenia uposażenia, o którym mowa w art. 61 zdanie drugie, na okres od roku do 3 lat;
- 5) pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

Art. 68.

§ 1. Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego podejmuje czynności dyscyplinarne na żądanie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego, Prokuratora Generalnego lub z własnej inicjatywy, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności niezbędnych do ustalenia znamion przewinienia, a także złożeniu wyjaśnień przez sędziego Sądu Najwyższego, chyba że złożenie tych wyjaśnień nie jest możliwe. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie 30 dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego.

§ 2. Po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w § 1, jeżeli zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego wszczyna postępowanie dyscyplinarne i przedstawia sędziemu Sądu Najwyższego zarzuty na piśmie. Po przedstawieniu zarzutów obwiniony w terminie 14 dni może złożyć wyjaśnienia oraz zgłosić wnioski o przeprowadzenie dowodów.

§ 3. Po upływie terminu, o którym mowa w § 2, a w razie potrzeby po przeprowadzeniu dalszych dowodów, Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego składa wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Wniosek powinien zawierać dokładne określenie zarzucanego czynu, wykaz dowodów uzasadniających wniosek oraz uzasadnienie.

§ 4. Jeżeli Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego na żądanie uprawnionego organu, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. W terminie 7 dni od dnia doręczenia tego postanowienia organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Odpis postanowienia doręcza się organom, o których mowa w § 1. W terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia każdemu organowi, o którym mowa w § 1, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

§ 5. Jeżeli Rzecznik Dyscyplinarny Sądu Najwyższego nie znajduje podstaw do złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego. Odpis postanowienia doręcza się obwinionemu i organom, o których mowa w § 1. W terminie 7 dni od dnia doręczenia tego postanowienia każdemu organowi, o którym mowa w § 1, oraz obwinionemu służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

§ 6. Zażalenie powinno być rozpoznane w terminie 14 dni od dnia jego wniesienia do sądu. W przypadku uchylenia zaskarżonego postanowienia, wskazania sądu dyscyplinarnego co do dalszego postępowania są wiążące dla Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego.

§ 7. Od orzeczeń dyscyplinarnych nie przysługuje kasacja.

Rozdział 6

Postępowanie przed Sądem Najwyższym

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 69.

Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 70.

§ 1. Sędzia delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym nie może orzekać w jednoosobowym składzie lub pełnić funkcji przewodniczącego składu orzekającego.

§ 2. W kolegialnym składzie Sądu Najwyższego może orzekać tylko jeden sędzia delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

Art. 71.

§ 1. Sprawy przydziela się sędziom Sądu Najwyższego w poszczególnych izbach według kolejności wpływu w poszczególnych kategoriach spraw albo w inny sposób zapewniający losowość przydziału, chyba że sprawa wymaga rozpoznania przez sędziego pełniącego dyżur.

§ 2. Składy kolegialne Sądu Najwyższego wyznacza się, z uwzględnieniem planu zastępstw, z góry na określony czas. Przepisu zdania poprzedzającego nie stosuje się do składów powiększonych Sądu Najwyższego. Składy siedmiu sędziów Sądu Najwyższego wyznacza się w drodze losowania.

§ 3. Składy kolegialne Sądu Najwyższego wyznacza się w sposób zapewniający równomierne obciążenie pracą sędziów Sądu Najwyższego.

§ 4. Czynności w sprawach są podejmowane z zachowaniem kolejności wpływu w poszczególnych kategoriach spraw, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej lub przemawia za tym wzgląd na jednolitość orzecznictwa, skomplikowany charakter sprawy lub ważne powody związane z dążeniem do zapewnienia sprawności postępowania przed Sądem Najwyższym.

§ 5. Z ważnych powodów, zwłaszcza jeżeli przemawia za tym szczególnie istotny interes strony lub uczestnika postępowania albo wzgląd na jednolitość orzecznictwa, Prezes Sądu Najwyższego może zarządzić rozpoznanie sprawy poza kolejnością.

§ 6. Szczegółowe zasady przydziału spraw sędziom Sądu Najwyższego, wyznaczania kolegialnych składów orzekających i podejmowania czynności w sprawach określa Regulamin Sądu Najwyższego.

Art. 72.

Sąd Najwyższy może zażądać sporządzenia uzasadnienia, jeżeli nie zawiera go zaskarżone orzeczenie.

Art. 73.

§ 1. Sąd Najwyższy w przypadku stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów – niezależnie od innych uprawnień – wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia Sąd Najwyższy obowiązany jest pouczyć sędziego lub sędziów wchodzących w skład sądu orzekającego o możliwości złożenia na piśmie wyjaśnień w terminie 7 dni. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

§ 2. O wytknięciu uchybienia Sąd Najwyższy zawiadamia prezesa właściwego sądu, a w przypadku poważniejszych uchybień – także Krajową Radę Sądownictwa.

Art. 74.

§ 1. Dla każdej sprawy z zakresu, o którym mowa w art. 1 § 2 i § 3 pkt 1, tworzy się akta.

§ 2. Akta są tworzone i przetwarzane w postaci papierowej. Tworzenie lub przetwarzanie akt może następować także z wykorzystaniem technik informatycznych, w tym systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją w rozumieniu przepisów o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

§ 3. Akta sprawy udostępnia się stronom i uczestnikom postępowania. Strony i

uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z tych akt. Udostępnianie akt innym osobom oraz otrzymywanie lub sporządzanie z akt odpisów, kopii lub wyciągów regulują przepisy właściwe do rozpoznania tej sprawy.

§ 4. Akta w postaci elektronicznej sąd udostępnia stronom w swoim systemie teleinformatycznym, po uwierzytelnieniu strony w sposób określony w art. 20a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 307).

§ 5. Akta wszystkich zakończonych prawomocnie spraw sądowych Sądu Najwyższego przechowuje się w Sądzie Najwyższym przez okres niezbędny ze względu na rodzaj i charakter sprawy oraz znaczenie materiałów zawartych w aktach jako źródła informacji.

§ 6. Po okresie przechowywania w Sądzie Najwyższym akta sprawy podlegają przekazaniu do właściwych archiwów państwowych albo zniszczeniu.

§ 7. Regulamin Sądu Najwyższego określi:

- 1) sposób tworzenia i przetwarzania,
- 2) warunki i tryb przechowywania i przekazywania,
- 3) warunki i tryb niszczenia

akt, o których mowa w § 1.

Oddział 2

Rozstrzyganie zagadnień prawnych

Art. 75.

§ 1. Sąd Najwyższy podejmuje uchwały w składzie trzech sędziów oraz w składach powiększonych, którymi są:

- 1) skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego;
- 2) skład izby Sądu Najwyższego;
- 3) skład połączonych izb Sądu Najwyższego;
- 4) pełny skład Sądu Najwyższego.

§ 2. W składach powiększonych Sądu Najwyższego nie mogą brać udziału sędziowie delegowani do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

§ 3. Sąd Najwyższy podejmuje uchwały na posiedzeniu jawnym, chyba że przewodniczący składu orzekającego zarządzi inaczej. Uchwała oraz postanowienie o odmowie podjęcia uchwały są ogłaszane publicznie.

Art. 76.

§ 1. Jeżeli Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawę, w której wydane orzeczenie nie będzie podlegać zaskarżeniu, poweźmie poważne wątpliwości co do wykładni prawa, może odroczyć rozpoznanie sprawy i przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów.

§ 2. Jeżeli skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego uzna, że znaczenie dla praktyki sądowej lub waga występujących wątpliwości to uzasadniają, może przedstawić zagadnienie prawne składowi izby. Sąd Najwyższy w składzie izby może przekazać zagadnienie prawne do rozpoznania składowi połączonych izb Sądu Najwyższego albo pełnemu składowi Sądu Najwyższego. Skład połączonych izb Sądu Najwyższego może przekazać zagadnienie prawne do rozpoznania pełnemu składowi Sądu Najwyższego.

§ 3. Postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego wymaga uzasadnienia.

Art. 77.

§ 1. Jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni przepisów prawa będących podstawą ich orzekania, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich może, w celu zapewnienia jednolitości orzecznictwa, przedstawić wniosek o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu w powiększonym składzie.

§ 2. Wniosek o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego wymaga uzasadnienia, które powinno obejmować zwłaszcza szczegółowe wskazanie rozbieżności, o których mowa w § 1.

§ 3. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów może przekazać zagadnienie prawne do rozpoznania składowi izby Sądu Najwyższego. Przepis art. 76 § 2 zdanie 2 i 3

stosuje się odpowiednio.

Art. 78.

§ 1. O posiedzeniu powiększonego składu Sądu Najwyższego wyznaczonym w celu rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego zawiadamia się Rzecznika Praw Obywatelskich i Prokuratora Generalnego.

§ 2. O posiedzeniu powiększonego składu Sądu Najwyższego wyznaczonym w celu rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego związanego z konkretną sprawą zawiadamia się ponadto obrońców oraz pełnomocników stron uprawnionych do występowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli występują w sprawie.

§ 3. Osoby, o których mowa w § 1 i 2, mogą wziąć udział w posiedzeniu. W posiedzeniach składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego oraz składu izby Sądu Najwyższego w zastępstwie Rzecznika Praw Obywatelskich może brać udział wyznaczony przez niego zastępca, a w zastępstwie Prokuratora Generalnego – zastępca Prokuratora Generalnego, prokurator Prokuratury Krajowej lub prokurator innej jednostki organizacyjnej prokuratury, delegowany do wykonywania czynności w Prokuraturze Krajowej, wyznaczony przez Prokuratora Generalnego lub jego zastępcę do udziału w posiedzeniach Sądu Najwyższego.

§ 4. Niestawiennictwo na posiedzeniu osób, o których mowa w § 1 i 2, jeżeli zostały prawidłowo powiadomione, nie wstrzymuje postępowania.

§ 5. Prezes Sądu Najwyższego lub przewodniczący składu orzekającego może zobowiązać osoby zawiadomione o posiedzeniu do przedstawienia na piśmie przed posiedzeniem uzasadnionych wniosków co do kierunku rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia lub zwrócić się o wyrażenie stanowiska do innych podmiotów, których ustawowe lub statutowe zadania wiążą się z przedmiotem postępowania.

Art. 79.

§ 1. Jeżeli skład Sądu Najwyższego uzna, że przedstawione zagadnienie prawne wymaga wyjaśnienia, a rozbieżności – rozstrzygnięcia, podejmuje uchwałę, w przeciwnym razie odmawia jej podjęcia, a jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne – umarza postępowanie.

§ 2. Do wydania orzeczenia w składzie połączonych izb lub w pełnym składzie Sądu Najwyższego wymagana jest obecność co najmniej 2/3 sędziów każdej z izb. Do

wydania orzeczenia w składzie izby Sądu Najwyższego wymagana jest obecność 2/3 sędziów tej izby.

Art. 80.

§ 1. Sędzia Sądu Najwyższego podlega wyłączeniu od udziału w rozstrzyganiu zagadnienia prawnego związanego z konkretną sprawą na zasadach przewidzianych w przepisach właściwych do rozpoznania tej sprawy. Zawiadomienie o podstawie wyłączenia sędziego może złożyć także inny sędzia Sądu Najwyższego będący członkiem składu orzekającego.

§ 2. Sędzia Sądu Najwyższego podlega wyłączeniu od udziału w rozstrzyganiu zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 77, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie. Sędzia Sądu Najwyższego jest obowiązany zawiadomić Sąd Najwyższy o podstawie swojego wyłączenia. Zawiadomienie o podstawie wyłączenia może złożyć także organ, który wystąpił o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, albo inny sędzia Sądu Najwyższego, będący członkiem składu orzekającego.

§ 3. Sąd Najwyższy orzeka w przedmiocie wyłączenia w składzie trzech sędziów, po złożeniu wyjaśnienia przez sędziego Sądu Najwyższego, chyba że zawiadomił on o podstawie swego wyłączenia. W przypadku niezłożenia wyjaśnienia w terminie 7 dni od dnia przedstawienia sędziemu akt sprawy, Sąd Najwyższy może orzec w przedmiocie wyłączenia bez złożenia wyjaśnienia.

Art. 81.

§ 1. Uchwała zostaje podjęta po niejawniej naradzie sędziów uczestniczących w składzie orzekającym. Narada obejmuje sprawozdanie sędziego sprawozdawcy, dyskusję, głosowanie nad rozstrzygnięciem, omówienie zasadniczych motywów rozstrzygnięcia oraz sporządzenie uchwały.

§ 2. Przewodniczący zbiera głosy sędziów według ich starszeństwa służbowego, poczynając od najmłodszego służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, a sam głosuje ostatni. Sprawozdawca, także gdy jest przewodniczącym, głosuje jako pierwszy. Sędzia nie może wstrzymać się od głosowania, a uchwała zostaje podjęta większością głosów.

§ 3. Uchwałę podpisują wszyscy sędziowie. Sędzia, który przy głosowaniu nie zgodził się z większością, może przy podpisywaniu uchwały zgłosić zdanie odrębne, dodając do podpisu odpowiednią wzmiankę.

§ 4. Jeżeli na naradzie sędziowskiej w składzie izby lub połączonych izb albo pełnego składu Sądu Najwyższego, przy parzystej liczbie sędziów, żadne z proponowanych rozstrzygnięć nie uzyskało większości głosów, Sąd Najwyższy odracza posiedzenie. Kolejny termin posiedzenia wyznacza się nie wcześniej niż po upływie miesiąca od dnia odroczenia posiedzenia.

Art. 82.

§ 1. Uchwałę ogłasza się bezpośrednio po jej podjęciu. Sąd Najwyższy może odroczyć ogłoszenie uchwały na okres do 30 dni. Uchwałę ogłasza przewodniczący w obecności składu orzekającego, także wtedy, gdy ogłoszenie zostało odroczone. Usprawiedliwiona nieobecność członka składu orzekającego nie wstrzymuje ogłoszenia uchwały podejmowanej w składzie izby, połączonych izb i pełnym składzie Sądu Najwyższego.

§ 2. Na żądanie sędziego, który zgłosił zdanie odrębne, przewodniczący ogłasza o zgłoszeniu tego zdania, a sędzia może ustnie przedstawić zwięzłe motywy swojego zdania odrębnego. W przypadku zgłoszenia zdania odrębnego na żądanie sędziego należy ten fakt zaznaczyć w orzeczeniu, dopisując przy imieniu i nazwisku tego sędziego wyrazy „zdanie odrębne”.

§ 3. Uzasadnienie uchwały lub innego orzeczenia sporządza w terminie 30 dni sędzia sprawozdawca, chyba że złożył zdanie odrębne; w takim przypadku uzasadnienie sporządza sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia, wyznaczony przez przewodniczącego.

§ 4. Jeżeli sporządzenie uzasadnienia orzeczenia przez sędziego sprawozdawcę nie jest możliwe lub napotyka przeszkody, których czasu trwania nie można przewidzieć, uzasadnienie uchwały lub innego orzeczenia sporządza sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia, wyznaczony przez przewodniczącego.

§ 5. Uzasadnienie orzeczenia podpisują wszyscy sędziowie, nie wyłączając sędziów przegłosowanych i tych, którzy zgłosili zdanie odrębne. Jeżeli sędzia nie może podpisać uzasadnienia, przewodniczący lub sędzia najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego zaznacza pod uzasadnieniem przyczynę braku podpisu.

§ 6. W chwili podpisywania uzasadnienia sędzia może zgłosić zdanie odrębne do uzasadnienia, dodając do podpisu odpowiednią wzmiankę.

§ 7. Uzasadnienie zdania odrębnego do orzeczenia lub jego uzasadnienia sporządza się w terminie 30 dni od dnia podpisania uzasadnienia orzeczenia przez skład orzekający.

Art. 83.

Uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego, składu połączonych izb Sądu Najwyższego oraz składu izby Sądu Najwyższego z chwilą ich podjęcia uzyskują moc zasad prawnych.

Art. 84.

§ 1. Jeżeli Sąd Najwyższy zamierza odstąpić od zasady prawnej, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi izby Sądu Najwyższego.

§ 2. Odstąpienie od zasady prawnej uchwalonej przez izbę, przez połączone izby albo przez pełny skład Sądu Najwyższego wymaga ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały odpowiednio przez właściwą izbę, połączone izby lub pełny skład Sądu Najwyższego.

§ 3. Jeżeli skład izby Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez inną izbę, rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały obu izb. Skład połączonych izb Sądu Najwyższego może przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Sądu Najwyższego.

§ 4. Przepisów § 1-3 nie stosuje się, jeżeli doszło do wygaśnięcia mocy zasady prawnej na skutek zmiany stanu prawnego. Przyczynę wygaśnięcia mocy zasady prawnej Sąd Najwyższy wyjaśnia w uzasadnieniu orzeczenia.

Oddział 3

Wniosek o unieważnienie prawomocnego orzeczenia

Art. 85.

§ 1. Sąd Najwyższy na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która w chwili orzekania ze względu na osobę nie podlegała orzecznictwu sądów polskich, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone

w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych.

§ 2. Wniosek, o którym mowa w § 1, powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego i zawierać:

- 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiony, ze wskazaniem zakresu zaskarżenia;
- 2) przytoczenie podstaw wniosku oraz ich uzasadnienie;
- 3) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w trybie przewidzianym we właściwej ustawie o postępowaniu sądowym nie jest możliwe;
- 4) wniosek o unieważnienie zaskarżonego orzeczenia w całości albo w części, a jeżeli orzeczenie to zostało wydane przez sąd drugiej instancji – również wniosek o unieważnienie poprzedzającego je orzeczenia sądu pierwszej instancji.

§ 3. Do wniosku – oprócz jego odpisów dla doręczenia ich uczestniczącym w sprawie osobom – Prokurator Generalny dołącza dwa odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego.

§ 4. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu sprawy oddala wniosek albo unieważnia zaskarżone orzeczenie i odrzuca pozew lub wniosek albo umarza postępowanie. W przypadku uwzględnienia wniosku, jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sąd drugiej instancji, Sąd Najwyższy unieważnia również orzeczenie sądu pierwszej instancji.

§ 5. Postanowienie Sądu Najwyższego wraz z uzasadnieniem doręcza się Prokuratorowi Generalnemu oraz stronom bądź uczestnikom postępowania, w którym zostało wydane orzeczenie objęte wnioskiem.

§ 6. W zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy do wniosku o unieważnienie prawomocnego orzeczenia, w tym postępowania w sprawie o unieważnienie prawomocnego orzeczenia, stosuje się odpowiednio – w zależności od przedmiotu sprawy, w której wydano orzeczenie objęte wnioskiem – przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.) o skardze kasacyjnej albo ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2022 poz. 1375 ze zm.) o kasacji.

Rozdział 7

Asystenci sędziego Sądu Najwyższego

Art. 86.

§ 1. Sąd Najwyższy zatrudnia asystentów i starszych asystentów sędziów Sądu Najwyższego.

§ 2. Na stanowisku asystenta sędziego Sądu Najwyższego może być zatrudniony ten, kto spełnia wymagania określone w art. 29 § 1 pkt 1–3.

§ 3. Asystent sędziego Sądu Najwyższego jest obowiązany do stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

§ 4. Asystenta wyznacza sędziemu Sądu Najwyższego Prezes Sądu Najwyższego, po wcześniejszym uzgodnieniu z sędzią, któremu ma zostać przydzielony.

§ 5. Asystent sędziego Sądu Najwyższego realizuje zadania zlecone przez sędziego Sądu Najwyższego, któremu został przydzielony. Asystent sędziego Sądu Najwyższego powinien zostać przydzielony wyłącznie do jednego sędziego. Asystent sędziego Sądu Najwyższego może realizować także inne zadania zlecone przez Prezesa Sądu Najwyższego.

§ 6. Szczegółowe zasady wyznaczania asystentów sędziom Sądu Najwyższego oraz szczegółowy zakres zadań asystenta sędziego Sądu Najwyższego określa regulamin Sądu Najwyższego.

Art. 87.

§ 1. Liczbę stanowisk asystentów sędziego Sądu Najwyższego określa Kolegium Sądu Najwyższego, kierując się liczbą obsadzonych stanowisk sędziowskich w Sądzie Najwyższym i potrzebą sprawnego oraz efektywnego wykonywania zadań powierzonych sędziom Sądu Najwyższego.

§ 2. Zatrudnienie na stanowisku asystenta sędziego Sądu Najwyższego następuje na podstawie konkursu, zmierzającego do wyłonienia kandydatów o najwyższych merytorycznych kwalifikacjach i najlepszych predyspozycjach do wykonywania obowiązków asystenta sędziego Sądu Najwyższego.

§ 3. Sposób i tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w § 2, określa Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 88.

Sąd Najwyższy może zatrudniać asystentów wykonujących zadania zlecone przez

Prezesa Sądu Najwyższego.

Rozdział 8

Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego

Art. 89.

W Sądzie Najwyższym działa Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Art. 90.

§ 1. Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wykonuje zadania związane z wykonywaniem przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego czynności w zakresie funkcjonowania Sądu Najwyższego, w szczególności w zakresie spraw finansowych, kadrowych i administracyjno-gospodarczych, obsługi prawnej, udostępniania informacji publicznej o działalności Sądu Najwyższego.

§ 2. Kancelarią Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego kieruje Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, którego powołuje i odwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art. 91.

§ 1. Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego wykonuje zadania związane z pełnieniem przez Sąd Najwyższy oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego funkcji związanych z:

- 1) zapewnieniem jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych, a także sądownictwa dyscyplinarnego, w zakresie, w jakim odrębne przepisy przewidują właściwość Sądu Najwyższego;
- 2) oceną spójności i jednolitości prawa stosowanego przez sądy;
- 3) opiniowaniem projektów ustaw i innych aktów normatywnych.

§ 2. W sprawach wskazanych w art. 1 § 2 pkt 1 i 3 oraz art. 1 § 3 pkt 1 Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego sporządza na żądanie przewodniczącego składu orzekającego Sądu Najwyższego analizy dotyczące zagadnień prawnych przydatnych do rozpoznania konkretnej sprawy, w szczególności

w razie stwierdzenia rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź potrzeby zastosowania prawa Unii Europejskiej lub prawa obcego.

§ 3. W sprawach, w których przedstawiono Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia, Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego sporządza stanowisko w przedmiocie tego zagadnienia. Stanowisko dołącza się do akt spraw i publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego.

§ 4. Analizy i stanowiska sporządzane są przez radcę Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego, przy czym na wniosek radcy, który ma taką analizę lub stanowisko sporządzić, Dyrektor Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa może wyznaczyć dodatkowego radcę Biura Studiów Prawnych w celu sporządzenia wspólnej analizy lub stanowiska, jeśli stopień złożoności zagadnienia prawnego tego wymaga.

§ 5. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania zadań oraz strukturę Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego określa regulamin tego Biura, uchwalany przez Kolegium Sądu Najwyższego.

Art. 92.

§ 1. Biurem Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego kieruje Dyrektor, którego spośród radców tego Biura powołuje i odwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego po zasięgnięciu opinii Kolegium Sądu Najwyższego.

§ 2. Biuro Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego tworzą radcowie tego Biura w liczbie ustalonej przez Kolegium Sądu Najwyższego. Ustalając liczbę radców Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego bierze pod uwagę przede wszystkim liczbę zagadnień prawnych przedstawionych do rozstrzygnięcia składom orzekającym w poszczególnych Izbach Sądu Najwyższego oraz liczbę opinii, które sporządzane są w odniesieniu do projektów ustaw i innych aktów.

§ 3. Radcowie Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego przy sporządzaniu analiz i stanowisk, o których mowa w art. 91 § 2 i 3, są niezależni i kierują się własnym przekonaniem, opartym na doświadczeniu i wiedzy prawniczej. Jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do niezależności radcy Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego

sporządzającego stanowisko lub analizę, radca obowiązany jest zażądać wyłączenia od wykonywanych zadań. O wyłączeniu decyduje Dyrektor Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego.

§ 4. Na stanowisku radcy Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego może być zatrudniony ten, kto spełnia wymagania niezbędne do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego i wyróżnia się wiedzą prawniczą w zakresie spraw należących do właściwości Sądu Najwyższego.

§ 5. Radców Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego zatrudnia się po przeprowadzeniu konkursu, zmierzającego do wyłonienia kandydatów o najwyższych merytorycznych kwalifikacjach i najlepszych predyspozycjach do wykonywania obowiązków radcy Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego. Konkurs organizuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, określając jego zasady i tryb przeprowadzenia po zasięgnięciu opinii Dyrektora Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego. Informację o konkursie zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego w terminie co najmniej 21 dni przed konkursem.

§ 6. Wynagrodzenie radców Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziego sądu apelacyjnego w stawce podstawowej, z tym że wynagrodzenie to podwyższa się o wartość składki obciążającej pracownika z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

§ 7. Radcowie Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego mogą podejmować dodatkowe zajęcie zarobkowe wyłącznie za zgodą Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, z wyjątkiem zatrudnienia w charakterze pracownika naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub naukowego w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach.

§ 8. Jeżeli radca Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa pełni dodatkową funkcję, przysługuje mu dodatek funkcyjny.

§ 9. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej określi, w drodze rozporządzenia, stawki dodatku funkcyjnego radców Biura Studiów Prawnych i Orzecznictwa Sądu Najwyższego mając na uwadze rodzaj oraz zakres zadań związanych z pełnioną funkcją.